

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Ljubljane. Zahvalno pismo Njih c. k. apost. veličanstva o zadevah poslednje nabere vojaških novincev, ki smo ga v zadnjem listu omenili, se od besede do besede takole glasi:

Dragi baron Bach! Iz naznanil, ki so Mi bile predložene zastran izpeljave, katero sem bil pismeno 15. dan maja t. l. zavoljo nabere 95.000 vojaških novincev ukazal, sem s posebno zadovoljnostjo zvedil, da je ljudstvo po vsih krajih Mojega cesarstva s hvalevredno pripravnostjo in resnično vdanostjo dopolnilo, kar je zavolj sila važnih okoljšin treba bilo ukazati; vradnije pa, ki so se s to izpeljavo pečale, so z marljivostjo in urnostjo doveršile svoje naloge.

To Mi je nov dokaz udanosti in pokoršine Mojih zvestih podložnikov, in serce Mi veleva, da jim zato Svojo popolno zadovoljnost in živo hvaležnost razodenem.

Torej Vam naročim, to Moje lastnoročno pismo sploh na znanje dati.

Dunaj 28. julia 1854.

Franc Jožef I./r.

Iz Ljubljane. Po navadi je dalo c. k. vodstvo gimnazijalnih, pa tudi c. k. vodstvo realnih šol konec leta letopis (Jahresbericht) na svetlo, v katerem se razglasujejo mnogotere šolske zadeve. Zraven tega je natisnjen vsako leto še poseben poduččen sostavek, ki ga spisuje ali vodja ali kak učenik.

V letopisu gimnazialnem beremo letos od gosp. prof. dr. Mitteis-a spisano razlago meteorologičnih rajd („über meteorologische Linien“), po katerih se kraji in dežele, ki imajo enako podnebje in gorkotne in vremenske rezmere, vsakemu umevno pred oči stavljajo. Iz tega vidimo, da po 13letnih skušnjah je srednja gorkota v Ljubljani nekaj čez 8 stopinj po Romirjevem gorkomeru (+ 8. 4° R.), spomladi namreč čez 7 stop. (+ 7. 2° R.), poleti čez 15 stop. (+ 15. 7° R.), jeseni čez 8 stop. (+ 8. 9° R.), pozimi pa čez 2 stop. (+ 2. 6° R.) Ker je tedaj poleti gorkota precej velika, pozimi pa mraz ne prevelik, zamore na ljublj. polji vse dobro rasti. Laški sadeži scer pod milim nebom ne morejo pleniti, ker taki potrebujejo 10 do 18 stopinj srednje gorkote, vendar zamore že žlahni kostanj (marún) se dobro obnašati, ki le enmalo čez 7 stop. srednje gorkote potrebuje. Za vse žlahno sadje in žita pa je gorkote dovolj in tudi terta bi utegnila grojzdje dobro zoriti, ker vino srednje gorkote čez leto le 7¹/₂^o R. in 14. 4° R. srednje poletinske gorkote potrebuje, ako bi v Ljubljani toliko megle ne bilo, ktera ovéra sončne žarke, da ne morejo dovolj prekuhati sladkora v grojzdih. Ker je tudi vlažnosti dovolj v Ljubljani, tudi ta veliko primore rastlinju.

V letopisu realnih šol z veseljem nahajamo življenjepis našega rojaka barona Vega-ta, ki zavolj njegove učenosti slovi po celem svetu, in, čeravno sin revnih kmečkih starišev iz Zagorice Moravske fare, jo je bil tako delječ prinesel, da je bil oberstlajtnant v topničarskem polku, poslavljen z imenitnim viteškim redom Marije Terezije in povzdignjen v žlahni stan barona. Vse to je dosegel borni „Vehovčev Juri“ iz Zagorice le s svojo bistroumno glavico in po svojih lastnih zaslugah. S takim rojakom se smé domovina naša pač ponašati, in ker je svetu premalo znano, da je Vega bil Krajnec, in ker v resnici zasluži, da se mu postavi v domovini njegovi spominek, je po nasvetu častitega pisatelja tega življenjopisa, vodja realnih šol gospoda Peternela, zares zadnji čas, da ne odlašamo dalje te dolžnosti do sebe in do rajncega; ampak da mu — ker je ravno letos sto let po njegovem rojstvu preteklo — napravimo spodoben spominek, ki bi naj bolje stal poleg

železnice pri kolodvoru na Lazah — blizo njegove domačije in na mestu, kjer je začel svoj višji poklic. Tu se bojo spomnili njega domači in ptujci, ki se bojo memo vozili. Naj bi gosp. vodja, ki je to blago misel iznova sprožil, se lotil tega početja, h kateremu bo gotovo vsak domorodec z veseljem pripomogel!

Novičar iz mnogih krajev.

Do 5. tege mesca je bilo že 300 milionov za državni zajém podpisanih, med temi je tudi romarska cerkev v Marija-Celju z 12.000 fl. — Po ukazu minister-skem se ima na colnijah razun colnine tudi plačilo za vago, pečate in cedulje v srebru odrajtovati. — Konec unega mesca se je tertja bolezen po južnih Tirolih zlo razširila; vsi pomočki, jo ustaviti, niso pomagali nič. — Zavolj zmiraj huje goveje kuge v Valahii je austrijska vlada ukazala vlaško mejo goveji živini zopet popolnoma zapreti. — Rusovska armada je 1. dan t. m. zjutraj ob štirih Bukurešt zapustila. Ko se je 31. julia vojskovodja Goršakov od zbranih Boljarjev poslovil, se je zahvalil za sprejem rusovske armade (lansko leto ravno ob tem času), je priporočal 30 hudo bolnih, ki jih je tu popustiti mogel, in je rekel, da le vojska tako nanaša, da zapusti Valahijo, kamor se bo morebiti spet vernil pred kakor kdo misli. Knez Kantakuzeno je berž kot namestnik poprejšnega domačega kneza Stirbey-a začasno vladarstvo prevzel in od Omer-pašata pismo prejel, naj v mestu preskerbi za 12.000 vojakov stanišč in živeža, za 20.000 pa, ki bojo zunaj mesta pod milim nebom ostali, kruha in mesa. Zraven tega je dal po celi deželi razglasiti, da Turki na vlaški zemlji ne bojo vojske začeli z Rusi, da se tedaj nimajo bati vojskinih nadlog. Turška armada marsira od 3 strani naprej: od Kalugerene, Rusevede in Oltenice; do 1. t. m. je je bilo v vsem okoli 80.000 mož na vlaški zemlji; posamne čete so že ponoči od 1. do 2. tega mesca bile le 3 ure od Bukurešta. — Iz Oršove od 29. julia se piše, da poleg erdeljske meje že nekoliko dni ne stoji nič rusovske armade, ktera hitro marsira v Rimnik, 10 milj spod Fokšana, kjer se bo zbrala v velikem taborišču. Zadnje dni preteklega mesca je razglasila turška vlada ukaz, po katerem morajo vsi za orožje pripravi moški na vojsko iti; tudi francoski in angleški vojskovodji terjajo še več vojakov. Tim večjim vojskinim pripravam nasproti pa je pruska vlada ukazala ustaviti nakupovanje vojaških konj. — Iz Odese se sliši od 31. julia, da so iz Sebastopola že vidili angleško-francoske barke z mnogimi ladjami za transport angleške, francoske in turške armade, ki ima Krimeo in Sebastopol napasti z 80—100.000 vojaki. — 2. dan t. m. je začelo 12 vojnih angleško-francoskih bark streljati na Degerby, ki so v 7 urah vzele to terdnjavo. Da bi bile pa zedinjene barke že tudi Bomarsund v svojo pest dobile, ni res. — Kolera razsaja v Galipoli, Varni in Smirni hudo in naj huje med Francozi. — Maršal Espartero je s tako slovesnostjo v Madridu sprejeman bil, kakoršne nihče ne pomni. Tudi O' Donela so tisti dan željno pričakovali. Kraljica je razglasiti dala nagovor na španjsko ljudstvo, v katerem obžaluje, da so jo slabi svetovavci zapeljali, da ni slišala resnice in potreb svojega ljudstva; zdaj pa, ko je zvedila resnico, mora vse drugači biti, da se ljubezen in zaupanje spet verne v serca vsih.

Pogovor vredništva. Verli podpornik našega slovstva gosp. Jakob Volčič iz Veprinaca so nam za slovník naznanili nemški poslovice: „Wem Gott gibt ein Amt“ &c. močno podobno slovensko, ki so jo večkrat od starih Veprinčanov čuli in se takole glasi: „Kemu Bog da moč, mu da i pomoč“. Hvala lepa za lepo drobtinčico!